

MALTA

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
GIANNINO CARUANA DEMAJO**

Seduta ta' l-1 ta' Gunju, 2004

Citazzjoni Numru. 1596/1999/1

Attard Brothers

Versus

Middlesea Insurance p.l.c.

Din il-kawża hija dwar polza ta' assikurazzjoni kontra serq. Iċ-ċitazzjoni tgħid illi s-soċjetà attriċi kellha polza ta' assikurazzjoni kontra serq, fost fwejjeġ oħra, mas-soċjetà konvenuta. Fil-lejl ta' bejn it-12 u t-13 t'April 1997 saret serqa mill-istabbiliment illi s-soċjetà konvenuta kellha dak iż-żmien fil-*Marbelt Department Stores*, il-Marsa, u li kien kopert bil-polza. Is-soċjetà konvenuta iżda irrifjutat illi tindennizza lill-attriċi kontra dan it-telf, li kien ta' elf, sitt mija u tmienja u tletin lira (Lm1,638). Is-soċjetà attriċi għalhekk fetħet din il-kawża u qiegħda titlob illi l-qorti tikkundanna lis-soċjetà konvenuta tħallasha elf, sitt mija u tmienja u tletin lira (Lm1,638), flimkien ma' l-imgħax u l-ispejjeż, fosthom dawk ta' ittra uffiċjali ta' l-14 ta' Mejju 1998.

Is-soċjetà konvenuta ressqet l-eċċezzjoni illi s-soċjetà attriċi ma kinitx koperta bil-polza ta' assikurazzjoni fiż-żmien meta saret is-serqa.

Il-fatti rilevanti fil-qosor huma dawn:

Is-soċjetà attriċi kellha polza ta' assikurazzjoni kontra serq mas-soċjetà konvenuta. Din il-polza għall-bidu kienet tkun għal żmien ta' sena u kienet tiġġedded minn sena għal sena; wara, bdiet tiġġedded għal żmien ta' sitt xhur. Fiż-żmien meta seħħet is-serqa il-polza kienet għadha ma ġġeddidx, għalkemm iż-żmien tal-kopertura kien għalaq. Is-soċjetà konvenuta għalhekk tgħid illi fiż-żmien meta seret is-serqa hi ma kinitx għadha marbuta bil-polza, waqt illi s-soċjetà attriċi tgħid illi kellha faċilità ta' *automatic renewal on credit* u għalhekk il-polza kienet ġiet imġedda awtomatikament.

Il-kwistjoni bejn il-partijiet hija dwar jekk seħħx dan it-tiġdid awtomatiku tal-polza.

Xehdet b'*affidavit*¹ Carol Mizzi Agius, *insurance clerk* ma' l-agent tas-soċjetà konvenuta, u din qalet illi xogħolha kien li tibgħat *reminders* lil dawk il-klijenti li l-polza tagħhom kienet waslet biex tagħlaq. Qalet ukoll illi, għalkemm fil-bidu s-soċjetà attriċi kellha faċilità ta' *automatic renewal on credit* u għalhekk il-polza kienet tiġġedded awtomatikament hekk kif tagħlaq, għalkemm l-assikurat iħallas aktar tard, f'Ottubru ta' l-1996 din il-faċilità tneħħitilha għax kien hemm żewġ soċjetajiet oħra b'xi mod relatati mas-soċjetà attriċi u li kienu assikurati ma' l-istess assikuratur u dawn kienu jaqgħu lura fil-ħlas tal-*premia*. Barra minn hekk, fuq talba tas-soċjetà attriċi, l-assikurazzjoni kienet issir minn sitt xhur għal sitt xhur, flok minn sena għal sena, kif normalment isir. Għalhekk is-soċjetà konvenuta kienet iġġedded il-poloż tas-soċjetà attriċi u tas-soċjetajiet relatati magħha biss meta jkun tħallas il-*premium* u mhux qabel.

Fil-fatt kien fid-19 ta' Settembru 1995 illi x-xhud, b'ittra ta' dakinhar², kienet għarrfet lis-soċjetà attriċi illi "*we are unable to allow credit facility on short term insurance covers*".

¹ Fol. 35.

² Fol. 73.

Xehed ukoll John Attard, wiehed mis-soċji fis-soċjetà attriċi, u dan qal illi s-soċjetà attriċi kellha relazzjonijiet hekk tajba mas-soċjetà konvenuta li l-*premia* ġieli tħallsu sa sitt xhur wara li jkun sar it-tiġdid tal-polza. Għall-ħabta ta' Awissu ta' l-1995, billi s-soċjetà attriċi kienet fi trattativi biex tbigħ il-fond assikurat lil terzi, ma riditx tkompli tħallas l-assikurazzjoni għal sena sħiħa biex forsi matul dik is-sena tkun laħqet bieghet u għalhekk tkun ħallset għal żmien itwal milli kien meħtieġ. Għalhekk it-tiġdid beda jsir kull sitt xhur. Il-polza kienet tagħlaq f'Awissu ta' l-1995 u t-tiġdid sar sa Frar ta' l-1996; il-ħlas tal-*premium*, li kellu jsir f'Awissu ta' l-1995, sar xahar tard u kien aċċettat. Meta l-polza għalqet fi Frar ta' l-1996 sar tiġdid sa Awissu 1996, u l-ħlas sar xahrejn tard.

John Attard kompli jixhed illi, f'dan l-istadju, billi s-soċjetà attriċi kienet qrib ħafna li tbigħ il-fond assikurat, għamlet xahrejn bla assikurazzjoni. Il-bejgħ iżda ma seħħx u reġgħet saret assikurazzjoni fl-4 t'Ottubru 1996 għal sitt xhur, sat-3 t'April 1997. F'dan il-każ it-tiġdid sar b'seħħ minn dakinhar tal-ħlas tal-*premium*.

Fil-21 ta' Marzu 1997, qabel ma għalqet il-polza, is-soċjetà attriċi daħlet fi trattativi ma' l-aġent tas-soċjetà konvenuta biex terġa' tiġġedded il-polza iżda b'xi tibdil fis-somma assikurata billi l-*istock* kien naqas. Sar ftehim dwar kemm kellu jkun il-*premium* u, skond John Attard, il-ħlas tal-*premium* sar b'*cheque* li ntbagħat bil-posta fil-11 ta' April 1997, bil-ħsieb illi t-tiġdid iseħħ mill-4 ta' April, l-għada li għalqet il-polza ta' qabel. L-*cheque* dam ma wasal għax ma twaħħlux bolol biżżejjed, u meta wasal il-ħlas għand l-aġent tas-soċjetà konvenuta, is-serqa kienet ġà seħħet.

Il-kwistjoni, kif rajna, hija jekk kienx hemm tiġdid awtomatiku tal-polza ukoll qabel ma jsir ħlas tal-*premium*.

Il-qorti tifhem illi hija kontra l-prattika tajba tan-negozju ta' l-assikurazzjoni illi l-ħlas tal-*premium* isir tard, ukoll wara li l-assikuratur ikun ħa fuqu r-riskju, u l-flus tal-*premium* ikompli jgawdihom l-assikurat flok l-assikuratur. Madankollu, tifhem ukoll illi jekk bejn il-partijiet u bil-kunsens tat-tnejn tinħoloq prassi illi tippermetti l-ħlasijiet tard, ikun obligu ta' *bona fides* ta' l-assikuratur illi ma jiċċhadx, mingħajr avviż preventiv, it-tiġdid tal-polza meta r-riskju li kontrib jgħti assikurazzjoni jkun seħħ, meta jkun

ippermetta t-tiġdid *ex tunc* fil-każijiet li r-riskju ma jkunx seħħ.

Fil-każ tallum, iżda, hemm żewġ konsiderazzjonijiet li jwasslu lill-qorti biex tgħid illi s-soċjetà konvenuta kellha raġun tgħid illi l-polza ma tqisix imġedda qabel ma jkun tħallas il-*premium*:

1. L-ewwelnett hemm l-ittra tad-19 ta' Settembru 1995 li biha s-soċjetà attriċi kienet mgħarrfa espressament li ma hijjex sejra tingħata aktar faċilità ta' kreditu; jekk qabel dakinhar inħolqot il-prassi ta' tiġdid awtomatiku bla ħlas ta' *premium*, lis-soċjetà attriċi ingħata avviż espress illi ma hijjex sejra tingħata aktar dik il-faċilità, u għalhekk ma setgħetx tkompli miexja bħallikieku kollox baqa' kif kien qabel; u

2. huwa relevanti wkoll il-fatt illi s-soċjetà attriċi għamlet xahrejn bla kopertura ta' assikurazzjoni; ikun għalkollox kontra kull prinċipju ta' prattika tajba u ta' *bona fides* illi s-soċjetà attriċi titħalla tqis lilha nfisha bla kopertura, u għalhekk bla obbligu ta' ħlas tal-*premium*, meta tkun taf *ex post* li ma jkun seħħ ebda riskju, u tippretendi kopertura *ex post*, għalkemm ma tkunx ħallset il-*premium*, meta r-riskju jkun seħħ.

Għal dawn ir-raġunijiet il-qorti hija tal-fehma illi, meta saret is-serqa, il-polza ma kinitx għadha fis-seħħ, u għalhekk it-talba tas-soċjetà attriċi, magħmula taħt il-polza, ma tistax tintlaqa'.

Il-qorti għalhekk taqta' l-kawża billi tiċnad it-talba tas-soċjetà attriċi u tikkundannaha tħallas l-ispejjeż tal-kawża.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----